

Artiklen fra Ekstrabladet fra 1923, om at svenskerne ejer de danske tændstikfabrikker.

I bogen "Svovlstikkerne - en glemt industrihistorie" fortæller vi bl.a. om, at Ekstrabladet den 23. oktober 1924 bringer et interview med Wedfall, som oplyser, at de danske tændstikfabrikker er ejet af svenskerne. Nedenfor gengives artiklen samt en artikel dagen efter fra Berlingske Tidende. Som bekendt skulle der gå 4 år før spørgsmålet dukkede op igen i forbindelse med Ivar Kreugers død og altså mere end 10 år fra den faktiske overtagelse havde fundet sted (se under "Frantz Nehammer")

Ekstrabladets artikel:

Ejes de danske Tændstikfabriker af den svenske Tændstik-trust? Svenskerne ejer Hellerup Tændstikfabrik og Aktiemajoriteten i Gosch's Fabriker.

I anledning af *Ekstrabladets* Meddelelser i Gaar om de mange udenlandske Tændstikker, som oversvømmer Markedet, har vi haft en Samtale med Direktør *Wedefall* af Firmaet *Becher & Wedefall*, som udelukkende importerer finske Tændstikker.

Direktør *Wedefall* udtaler:

- Det er rigtigt, at Importen af udenlandske Tændstikker i September beløb sig til 26.000 kg, og heraf importerede vort Firma ca. 22.500 kg - udelukkende finske Tændstikker.

Dette viser jo, ikke sandt, at det finske Fabrikat sælges i store Mængder herhjemme, og jeg beder Dem straks bemærke, at de finske Tændstikker ikke paa nogen Maade bør regnes i Klasse med de polske, der mildest talt, er mindre gode.

Jeg vil hævde, at de finske Tændstikker er mindst lige saa gode som de saakaldte danske, hvilket jo ogsaa det store Salg viser.

De finske Tændstikker er ogsaa billigere, og der er flere i hver Æske.

Den svenske Tændstiktrust og de danske Tændstikker.

Naar *Dansk Arbejde* nu raaber Vagt i Gevær over de finske Tændstikker, vil jeg gerne have Lov til at oplyse, at det er den svenske Tændstik-trust i Jönköping, som behersker de store, danske Tændstikfabrikker.

Over Halvdelen af Aktiekapitalen i Gosch's Tændstikfabriker (Tordenskjold) ejes saaledes af Svenskerne og Hellerup Tændstikfabrik er fuldstændig paa svenske Hænder.

Det er Svenskerne, som regulerer Priserne, og en stor Del af Gosch's Fabriker's Netto-Overskud paa ca. 700.000 Kr. gik sidste Aar til Sverige.

Man kan altsaa ikke i denne forbindelse tale om dansk Arbejde, og de nationale Følelser er ikke her paa Plads.

Lad mig til Slut bemærke, at de finske Tændstikkers Emballage altid er omhyggeligt mærket med Fabrikationssted, og jeg finder det derfor ganske overflødigt, at *Dansk Arbejde* har rettet en Henvendelse til Ministeriet om, at alle udenlandske Tændstikæsker forsynes med tydelige Angivelse af, hvor den paagældende Tændstik er fabrikeret.

Prj.

Dagen efter, den 24. oktober, havde Berlingske Tidende følgende reaktion:

Danmark og den svenske Tændstik-trust

En Paastand om, at Svenskerne har Aktiemajoritet i Gosch's Tændstikfabriker, anser Bestyrelsen for ugrundet.

I Anledning af den ret store Import af finske Tændstikker i September Maaned bragte en Aftenavis igaar en Udtalelse fra Direktør Wedefall af Firmaet Becker & Wedefall, der udelukkende importere finske Tændstikker.

Hr. *Wedefall* udtaler bl.a.:

"Naar "Dansk Arbejde" nu raaber Vagt i Gevær overfor de finske Tændstikker, vil jeg gerne have Lov til at oplyse, at det er den svenske Tændstik-Trust i Jönköping, som behersker de store danske Tændstikfabriker. Over Halvdelen af Aktiekapitalen i Gosch's Tændstikfabriker (Tordenskjold) ejes saaledes af Svenskerne, og Hellerup Tændstikfabrik er fuldstændig paa svenske Hænder."

Vi har i Anledning heraf henvendt os til et Medlem af Bestyrelsen for Gosch's Tændstikfabriker og spurgt, om der efter Bestyrelsens Kendskab ligger noget til Grund for denne Opfattelse.

- Saa vidt jeg ved, lyder Svaret, er der ikke noteret en Tiendedel af Gosch's Aktiekapital paa svenske Hænder. Det er selvfølgelig, da Aktierne jo lyder paa Ihænde-haver og handles paa Børsen, udelukket at sige noget om, hvor de enkelte unoterede Aktier befinder sig. Men der er aldeles ingen Grund til at mene, at Majoriteten af Kapitalen skulde være i svensk Besiddelse. Dette har man i hvert Fald aldrig mærket noget til indenfor Selskabet i Form af Indflydelse fra Aktionærgrupper eller lignende.

At bestyrelsesmedlemmet ikke talte helt sandt, kan du få et indtryk af under "Fabrikker" - "Frantz Nehammer".

Kvaliteten af de polske tændstikker, der omtales i artiklen og Wedfall, havde sin aktualitet i artikler, der på samme tid verserede i pressen:

De udenlandske Tændstikker er farlige.

Som bekendt er der i den sidste Tid sket en betydelig Import af udenlandske Tændstikker, særlig fra Polen, og disse Tændstikker sælges til meget billigere Priser end de danske, saaledes at de trænger stærkt ind paa Markedet.

I de sidste Dage er der imidlertid fremkommet en Række Klager over de polske Tændstikker, idet det hævdes, at de er farlige i Brugen, da Tændsatsen viser en Tilbøjelighed til at springe af ved Afrivningen og fremkalde stygge Brandsaar eller andre Ødelæggelser.

Handelsorganisationerne har drøftet Spørgsmaalet, men foreløbig besluttet ikke at foretage andet end at gøre deres Medlemmer opmærksomme paa Forholdet.

Den artikel, der satte gang i disse skrivelser var en artikel bl.a. i bladet "For Industri og Haandværk" den 18. oktober 1924:

"Billige" udenlandske Tændstikker

"Dansk Arbejde" fortæller følgende lille belærende Historie:

En af "Dansk Arbejde"s mange gode Venner har sendt os nedenstaaende, der beskriver en lille belærende Oplevelse, han selv har været ude for fornylig:

Hos den flinke Barber paa Hovedgaden i Hornbæk kommer en ferierende Herre ind for at blive klippet. Stuen er tom for Gæster. Mester er i Sludrehjørnet og i godt Humør paa Grund af den gode Sæson i Aar.

Man taler om Vind og Vejr og om andre saadanne harmløse Ting, indtil Mester kommer med følgende Spørgsmaal: Hvorfor er de danske Tændstikker dyrere end de udenlandske? Nu vil Tilfældet, at Herren, som sidder i Stole, har nogen Kendskab til de danske Fabriker. Han spørger derfor:

- Hvad koster da disse udenlandske Tændstikker?

- 28 Øre for 10 Æsker, svarer Mester og haler Pakken frem. Det viser sig at være Tændstikker "made in P..."

Kunden oplyser, at de danske ikke alene er bedre Kvalitet, men at det ogsaa nationaløkonomisk set kan betale sig at støtte det danske Arbejde, selv om de danske Tændstikker koster lidt mere.

- Men, fortsætter han, lad os prøve Tændstikkerne.

Han aabner den udenlandske Æske og tager en tilfældig Tændstik, som han stryger mod Æskens Strygeflade.

Virkningen var overraskende, men kunde hær have kostet Kunden Synet paa det ene Øje. Det halve af Satshovedet fløj nemlig op i Ansigtet paa den velmenende danske Statsborger.

- - At Barbereren i Hornbæk ikke mere køber Tændstikker made in P... er vist temmelig sikkert; men det vare maaske værd at tænke over, om det ikke vare paa Tide at dæmme op for Importen af saadanne udenlandske Tændstikker, som ganske vist er billige, men tillige farlige i Brugen og ikke danske.

Vi kan naturligvis ikke verificere det, men det er ikke utænkeligt, at denne historie er kreeret hos Gosch og sendt til "Dansk Arbejde".